

Van landschapsboom tot tuinsieraad

Bij boomkwekerij Ebben draait alles om kwaliteit, karakter en vakmanschap

Boomkwekerij Ebben geldt al decennialang als specialist in bomen en beplanting voor zowel hoveniers als particuliere tuinbezitters. Op de kwekerij in Cuijk worden bomen niet simpelweg geproduceerd, maar zorgvuldig opgekweekt, met aandacht voor structuur, vitaliteit en uitstraling. 'Een boom is geen levenloos product dat je bestelt', zegt verkoper Martijn Vogelaar. 'Het is een levend element, dat tijd, ruimte en zorg vraagt, zodat het langdurig karakter geeft aan de tuin.'

Auteur: Karlijn Raats

Vogelaar weet als voormalig hovenier precies wat er in de praktijk nodig is. Zijn kennis van particuliere tuinen en ervaring in het hoveniersvak maken hem tot een vertrouwde gesprekspartner voor ontwerpers en uitvoerders. 'We leveren veel aan hoveniers en tuinarchitecten die met hun klant bomen komen uitzoeken. Die weten vaak al welke kant ze op willen. Daar vragen wij vooraf naar, want dat maakt het advies of de rondleiding gericht.'

Kwaliteit is leidend

Natuurlijk is het praktisch dat hoveniers bij Boomkwekerij Ebben hun complete bestellijst in één keer kunnen afnemen, van heesters tot laanbomen. Maar dat is niet waarmee het bedrijf zich wil onderscheiden. Bij Ebben staat één ding voorop: kwaliteit. Van de kleinste heester tot de grootste meerstammige solitair, alles krijgt de ruimte om zijn eigen vorm en karakter te ontwikkelen. 'Die aandacht voor optimale groei zie je terug in de tuin. Dat is wat een boom van Ebben onderscheidt', zegt Vogelaar.

'Er zijn enorme verschillen in vitaliteit, maatvoering en vorm. Wij besteden veel aandacht aan de groeiwijze en standplaats van de boom, de hoeveelheid ruimte die hij op de kwekerij heeft en de ontwikkeling van het wortelstelsel. Zo moet een goed gevormde meerstammige één individu zijn, geen samengestelde plant. Soms zie je drie halfstammen in één plantgat gezet, maar dan concurreren de stammen met elkaar, met uitval als risico. Wij kweken meerstammen als één individu, zodat de stamopbouw natuurlijk is en de boom vitaal blijft. Dat maakt hem uiteindelijk sterker en duurzamer. Die kwaliteit maakt het verschil.'

Niet van foto's, maar in het echt

Tijdens kwekerijbezoeken bespreekt Vogelaar met hoveniers en hun klanten de vorm, snoeiwijze en groeikracht van de bomen. 'Bij meerstammigen is de variatie enorm: drie of vier stammen, hoog of laag opgesnoeid, recht of juist grillig. Dat zie je nooit goed op een foto. Daarom is het belangrijk dat mensen de bomen in het echt ervaren: de stamtekening zien, de

Osmanthus x burkwoodii

'Bloemenmengsels, met onder andere schermbloemigen, trekken veel insecten.'

speling van het licht door de kroonstructuur ervaren en de verhoudingen tussen stammen bekijken.' Foto's, hoe mooi ook, geven volgens Vogelaar een onvolledig beeld. Ze tonen vaak maar één groeifase, bijvoorbeeld bloei in het voorjaar, terwijl de boom in de rest van het jaar een heel ander karakter heeft. Zo dragen sommige soorten in september opvallende zaden of peulen, die bijdragen aan de natuurlijke uitstraling. 'Een boom verandert door de seizoenen heen', legt Vogelaar uit. 'Wie hem alleen op een foto beoordeelt, mist de dynamiek die hem bijzonder maakt. In het echt zie je hoe een boom leeft.' Na de rondleiding worden de gekozen bomen gereserveerd; in het najaar, meestal vanaf november, worden ze geleverd of op afroep klaargemaakt voor transport.

Ecologische meerwaarde

Hoewel particulieren de sierwaarde vaak het belangrijkste vinden, groeit ook de aandacht voor ecologie. 'Het is nog geen massabeweging, maar vergeleken met vijftien jaar geleden is er echt iets veranderd', zegt Vogelaar. 'We krijgen steeds vaker vragen over voedselwaarde of nectar of welke insecten en vogels een boom aantrekt. In onze online tool TreeEbb kun je niet alleen filteren op seizoens- en sierkenmerken en groeiplaatsvereisten, maar ook op ecologische kenmerken.'

Ebben zelf werkt op de kwekerij ook ecologisch verantwoord. Op de percelen staan inheemse bloemenmengsels en hangen nestkastjes en

insectenhôtels. 'Bloemenmengsels, met onder andere schermbloemigen, trekken veel insecten. Door deze biodiversiteit creëren we een veerkrachtig ecosysteem', legt Vogelaar uit. 'En als we bomen rooien, laten we de rooigaten een jaar lang open liggen. Die vormen dan een thuisbasis voor bijen en andere nuttige insecten. Zo versterken we niet alleen onze gewassen, maar zorgen we ook voor een bredere diversiteit rondom onze percelen.'

Trends in de particuliere markt

Wat vragen particulieren vandaag de dag vooral? Vogelaar ziet verschillende lijnen samenkomen. 'Gemengde, inheemse hagen zijn duidelijk in opkomst. Soorten als *Amelanchier* en meidoorn worden vaker gekozen, waar dat voorheen vooral de klassieke beukenhaag was. Toch blijft de echte beuk populair, net als de groenblijvende Portugese laurier en *Osmanthus*. Mensen willen vaak privacy en tegelijkertijd kleurbehoud in de winter.' Een andere trend is snelheid. 'Hagen moeten het liefst gisteren al dicht zijn. Daarom leveren we veel haagplantsoenen kant-en-klaar in verschillende maten. In buitengebieden zien we dat mensen soms verplicht zijn om inheemse soorten te gebruiken, afhankelijk van lokale regels.'

Ook de herwaardering van groen in de tuin zet door. 'Gelukkig zie ik een duidelijke ommekeer ten opzichte van de verstening van een paar jaar geleden. Toen werden de terrassen steeds groter en waren grindtuinen populair, maar dat

Martijn Vogelaar

verandert nu. Groen maakt gelukkiger. Zelfs in onderhoudsarme tuinen kiezen mensen weer voor beplanting, desnoods in potten of met een mooie meerstammige boom als blikvanger.'

Compacte bomen met sierwaarde

In de particuliere tuin draait het vooral om compactheid en sierwaarde. 'De meeste tuinen kunnen geen 20 meter hoge boom aan. Een hoogte van 7 tot 8 meter is realistischer, en daarnaar is ook de meeste vraag', zegt Vogelaar. De populariteit van meerstammigen is volgens hem een logische ontwikkeling. Particulieren

met een ruime tuin kiezen vaker voor de uitstraling van een volwassen boom. 'Een compacte, maar volwassen boom koop je niet om de hoogte', legt hij uit. 'Je koopt eigenlijk vooral tijd. Met een volwassen boom creëer je in één keer een sfeer die anders pas na jaren ontstaat.' Die keuze vraagt wel om een investering, zowel financieel als in kennis. Een grote boom heeft zorgvuldige voorbereiding en goed plantwerk nodig.

Daarom ziet Vogelaar regelmatig dat hoveniers samen met hun opdrachtgever naar de kwekerij komen om de juiste exemplaren uit te zoeken. Veel klanten willen dat de boom past bij hun huis en tuin en een duidelijke sierwaarde heeft door zijn bloei, herfstkleur of karakteristieke kroonvorm. Vogelaar ziet daarin bepaalde trends: 'Een soort als *Lagerstroemia* 'Natchez' wordt populair; die is winterhard en heeft een prachtige bast, rijke bloei en een opvallende herfstkleur. Ook *Heptacodium miconioides* doet het goed: niet te groot, langbloeiend en aantrekkelijk voor bijen. Wat mij betreft, verdient *Acer rubrum* 'Sommerset' meer aandacht vanwege zijn rode voorjaarsbloei en spectaculaire herfstkleur.'

Daarnaast ziet Vogelaar nog altijd veel belangstelling voor bomen met een transparante kroon. '*Gleditsia triacanthos* 'Sunburst' is daar een goed voorbeeld van. Wij snoeien onze bomen bewust zo dat ze een open kroon ontwikkelen, met ruimte tussen de takken. Dat geeft licht en beleving.'

Bekend sortiment of nieuwere soorten?

De gemiddelde hovenier kiest graag voor bewezen soorten. 'Dat is logisch', zegt Vogelaar. 'Hoveniers willen geen inboet, dus kiezen ze liever een soort waarvan ze weten dat die het goed doet. Onbekend maakt soms onbemind. Maar juist daarbij kunnen wij meedenken. Als een bepaalde sierkers gevoelig is voor schimmel, stel ik een alternatief voor. Soms is een andere cultivar net iets sterker of geschikter voor de grondsoort.' De grondsoort is volgens Vogelaar sowieso het vertrekpunt van elke keuze. 'Succes begint bij de bodem. Mensen kiezen vaak vanaf een plaatje, maar je moet eerst weten of je op zand, klei of zure grond zit. TreeEbb helpt daarbij, zoals gezegd: je kunt filteren op natheid, zuurgraad en standplaats. Een *Cornus kousa* is bijvoorbeeld prachtig, maar kan in hete zomers verbranden op open plekken. Dan is het beter een soort te kiezen die beter tegen hitte kan.'

Praktisch en preventief denken

Naast advies over soorten deelt Vogelaar ook vaak praktische tips met klanten. 'We moeten af van monoculturen, ook al planten hoveniers vaak geen hele lanen aan. Klimaatverandering vraagt om meer diversiteit en om bomen die zowel droogte als natte periodes aankunnen. Een boom die vochtig mag staan, is niet per se een boom die wekenlang met zijn wortels in het water kan. Ontwatering is cruciaal. En wie het echt goed wil doen, laat een grondmonster nemen. Dan weet je wat je bodem nodig heeft.' Snoei en verzorging zijn minstens zo belangrijk.

'Snoei niet te hoog op, zeker niet bij gevoelige soorten als magnolia of Japanse esdoorn. Die kunnen stamverbranding krijgen. Wij snoeien daarom niet meer extreem hoog in de kwekerij, ook al vinden mensen een laag vertakte meerstam soms te struikachtig. Hoger opsnoeien is altijd nog mogelijk en vaak beter na aanplant, want dan kun je pas goed zien hoe hoog je wilt gaan.'

Uitnodiging voor rondje kwekerij

'Ik nodig hoveniers van harte uit om eens langs te komen', zegt Vogelaar tot besluit. 'Op de kwekerij laten we graag zien hoe we werken en welke keuzes er zijn. Door bomen en planten in het echt te zien, te voelen en te vergelijken, ontdek je pas echt wat er bij een tuin past. Dat persoonlijke contact met het levende materiaal maakt elk ontwerp sterker en elke tuin unieker.'

www.ebben.nl

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Lagerstroemia 'Natchez' zomerbeeld

Gleditsia triacanthos 'Sunburst' in een landschapspark in Cuijk